

[Domov](#) > ... > [Družinske Zadeve In Dedovanje](#) > [Dedovanje](#) > [Dedovanje](#) > Hungary

Dedovanje

 Madžarska

Vsebino zagotavlja

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s [Svetom notariatov EU \(CNUE\)](#).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

a) oporoke

V madžarskem pravnem sistemu obstajajo tri glavne vrste oporok: notarske oporoke, pisne zasebne oporoke in (kot izjemna oblika) ustne oporoke (člen 7:13 civilnega zakonika (*Polgári Törvénykönyv*)).

aa) *Notarska oporoka* se sestavi pri notarju. Notar pri sestavljanju notarske oporoke upošteva ustrezne posebne pravne predpise (določbe zakona o notarjih, ki veljajo za notarske listine).

ab) Madžarsko pravo priznava tri podvrste *pisnih zasebnih oporok*:

– *lastnoročno napisano oporoko* (holografsko oporoko): po obliki je ta oporoka veljavna, če jo v celoti lastnoročno napiše in podpiše oporočitelj (člen 7:17(1)(a) civilnega zakonika);

– *oporoko, ki jo napišejo druge osebe* (alografsko oporoko): tako oporoko mora podpisati oporočitelj v sočasni navzočnosti dveh prič, če je bila podpisana prej, pa mora oporočitelj pred dvema sočasno navzočima pričama izjaviti, da je podpis njegov. Priči morata podpisati oporoko z navedbo, da se podpisujeta kot priči. Natipkane oporoke se vedno štejejo za alografske oporoke, tudi če jih je natipkal sam oporočitelj (člen 7:17(1)(b) civilnega zakonika);

– *zasebno oporoko, deponirano pri notarju*: da bi bila taka oporoka po obliki veljavna, jo mora oporočitelj podpisati (če jo je lastnoročno napisal sam ali jo je napisala druga oseba) in nato osebno deponirati pri notarju, pri čemer mora biti posebej označena kot oporoka. Oporoke se lahko deponirajo pri notarju kot odprti ali zapečateni dokumenti (člen 7:17(1)(c) civilnega zakonika).

Še ena formalna zahteva glede oblike, ki jo je treba upoštevati, da so vse tri vrste zasebnih oporok veljavne, je jasna *navedba datuma, ko je bila oporoka sestavljena*, v sami oporoki.

Za pisne zasebne oporoke obstajajo posebna pravila za oporoke, ki vsebujejo *več ločenih strani*:

– pri lastnoročno napisani oporoki mora biti na vsaki strani označena zaporedna številka strani;

– pri oporoki, ki jo je napisala druga oseba, je treba označiti zaporedne številke strani, poleg tega pa morajo vsako stran podpisati oporočitelj in dve priči (člen 7:17(2) civilnega zakonika).

Pisna oporoka je lahko sestavljena v *jeziku*, ki ga oporočitelj lahko razume ter

- v katerem lahko piše (v primeru lastnoročno napisanih oporok) in
- ki ga lahko bere (v primeru oporok, ki jih napišejo druge osebe).

Stenografske oporoke ali oporoke, napisane z drugimi simboli ali šiframi, ki niso običajna pisava, niso veljavne (člen 7:16 civilnega zakonika).

ac) Ustne oporoke (ustna poslednja volja) lahko naredijo osebe, ki zaradi izrednih smrtno nevarnih razmer ne morejo sestaviti pisne oporoke (člen 7:20 civilnega zakonika). Oporočitelj sestavi ustno oporoko tako, da svojo voljo v celoti izrazi ustno v sočasni navzočnosti dveh prič v jeziku, ki ga priči razumeta, ali znakovnem jeziku, če ga uporablja oporočitelj, pri čemer mora izjaviti, da njegova ustna izjava pomeni njegovo oporoko (člen 7:21 civilnega zakonika). Izjemna narava ustnih oporok je poudarjena v določbi, ki določa, da taka oporoka postane neveljavna, če je imel oporočitelj priložnost brez težav sestaviti pisno oporoko v obdobju tridesetih zaporednih dni od prenehanja razmer, zaradi katerih je bila upravičena ustna oporoka (člen 7:45 civilnega zakonika).

b) posebna pravila glede oblike skupnih oporok

V skladu s civilnim zakonikom lahko zakonca sestavita skupno oporoko med trajanjem njune zakonske skupnosti (člen 7:23 civilnega zakonika).

Poudariti je treba, da lahko poleg zakoncev skupno oporoko sestavijo tudi registrirani partnerji v skladu s členom 3(1) zakona o registrirani partnerski skupnosti (zakon XXIX iz leta 2009).

Zakonca (registrirana partnerja) lahko sestavita skupno oporoko v naslednjih oblikah:

ba) v obliki notarske oporoke (notarsko overjene);

bb) v obliki lastnoročno napisane zasebne oporoke: v tem primeru dokument v celoti lastnoročno napiše in podpiše eden od oporočiteljev, drugi oporočitelj pa v istem dokumentu lastnoročno napiše izjavo, da dokument vsebuje tudi njegovo oporoko;

bc) v obliki oporoke, ki jo napiše druga oseba: v tem primeru oporočitelja podpišeta dokument v sočasni navzočnosti drugega oporočitelja in dveh prič oziroma (če je bil podpisan prej) vsak oporočitelj posebej v sočasni navzočnosti drugega oporočitelja in prič izjavi, da je na dokumentu njegov podpis.

Posebna pravila veljajo za skupno oporoko, ki vsebuje *več ločenih strani*:

- če je oporoko lastnoročno napisal eden od oporočiteljev, je treba na vsaki strani označiti zaporedno številko strani, poleg tega pa mora vsako stran podpisati drugi oporočitelj;

- če je oporoko napisala druga oseba, je treba označiti zaporedne številke strani, poleg tega pa morajo vsako stran podpisati oba oporočitelja in obe priči (člen 7:23(3) civilnega zakonika).

c) dedna pogodba

V madžarskem pravu je dedna pogodba sporazum, v katerem ena od pogodbenih strank (oporočitelj) imenuje drugo pogodbeno stranko za svojega dediča *v zameno za preživnino, rento ali oskrbo* (člen 7:48 civilnega zakonika).

V madžarskem pravu je zato dedna pogodba vedno odplačna pogodba. V dedni pogodbi lahko oporočitelj imenuje drugo pogodbeno stranko za svojega dediča za celotno zapuščino ali njen določeni del ali za določeno premoženje. Preživnina, renta ali oskrba, ponujena kot plačilo, se lahko zagotovi oporočitelju ali tretji osebi, določeni v pogodbi. Dedna pogodba je razpolaganje za primer smrti le glede oporočiteljeve pogodbene izjave, ne pa tudi glede druge pogodbene stranke (osebe, ki zagotavlja preživnino, rento ali oskrbo).

Določbe, ki urejajo pisne oporoke, veljajo za zahteve glede *formalne veljavnosti* dednih pogodb, le da formalne zahteve glede oporok, ki jih napišejo druge osebe, veljajo za take sporazume, tudi če jih je lastnoročno napisala ena od pogodbenih strank (člen 7:49(1) civilnega kodeksa). Skladno s tem je dedna pogodba formalno veljavna, če:

- jo kot pravno veljavno listino sestavi notar (podobno kot notarsko oporoko) ali
- je sestavljena na način, ki se zahteva za oporoke, ki jih napišejo druge osebe (tj. v navzočnosti dveh prič).

Da bi bila dedna pogodba veljavna, sta potrebna *soglasje zakonitega zastopnika in odobritev skrbnika*, če je stranka, ki sklene dedno pogodbo kot oporočitelj,

- mladoletna oseba z omejeno pravno sposobnostjo ali

oseba, ki ima delno omejeno pravno sposobnost za dajanje pravnih izjav v zvezi s premoženjem (člen 7:49(2) civilnega zakonika).

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Ne. Veljavnost razpolaganja ni odvisna od njegovega vpisa v kateri koli uradni register. Vendar v primerih, ko je v sestavljanje razpolaganja vključen notar, ta po uradni dolžnosti poskrbi, da se v nacionalni register oporok (*Végrendeletek Országos Nyilvántartása*) vpiše dejstvo, da je razpolaganje s premoženjem sestavljeno (ali preklicano, spremenjeno ali da je bila oporoka, deponirana pri notarju, umaknjena). Skladno s tem se v nacionalni register oporok vpišejo sklenitve naslednjih vrst razpolaganja za primer smrti (ali njihov preklic, sprememba ali umik oporok, deponiranih pri notarju):

- notarske oporoke (oporoke, ki jo sestavi notar kot pravno veljavno listino);
- zasebne oporoke, deponirane pri notarju;
- dedne pogodbe (če jo sestavi notar kot pravno veljavno listino);
- darila, danega z oporoko (če ga sestavi notar kot pravno veljavno listino).

Vendar se veljavnost oporoke ne ogrozi, če zaradi katerega koli razloga tak vpis ni bil izveden.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

V skladu s členom 7:10 civilnega zakonika imajo oporočitelji pravico svobodno razpolagati s svojim premoženjem ali delom svojega premoženja v obliki razpolaganja za primer smrti.

Skladno s tem svoboda oporočnega razpolaganja velja za celotno oporočiteljevo premoženje. Čeprav madžarsko pravo vsebuje zakonsko ureditev nujnega deleža, ki pripada določenim oporočiteljevim bližnjim sorodnikom (potomcem, zakoncu, staršem), je v skladu z madžarskim pravom nujni delež terjatev, za katero velja pogodbeno pravo in ki jo upravičenec lahko uveljavlja do dedičev. (Za to terjatev velja petletni zastaralni rok.) Oseba, upravičena do nujnega deleža, ne postane dedič, tj. ni upravičena do stvarnega (*in rem*) deleža zapuščine, četudi je uspešno uveljavila zahtevek do dedičev.

Po ureditvi nujnega deleža je oseba, upravičena do nujnega deleža, upravičena do ene tretjine deleža, ki bi ga dedovala kot zakoniti dedič. Kadar je zakonec kot zakoniti dedič upravičen tudi do užitka, je nujni delež v tem smislu omejena pravica do užitka, ki zadovoljuje njegove potrebe, pri čemer se upošteva premoženje, ki ga je podedoval.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Če ni razpolaganja za primer smrti, dedovanje urejajo pravila, ki veljajo za zakonito dedovanje. Na podlagi zakonitega dedovanja dedujejo pokojnikovi sorodniki (potomci, sorodniki v ravni ali stranski vrsti) ter preživeli zakonec (ali registrirani partner) v skladu s spodaj opisanimi pravili.

a) Dedovanje na podlagi sorodstvenega razmerja

aa) Potomci (člen 7:55 civilnega zakonika)

Zakoniti dediči so najprej otroci pokojnika; dva ali več otrok deduje po enakih delih. Namesto otroka (ali bolj oddaljenega potomca), ki je izključen iz dedovanja, dedujejo potomci izključene osebe v skladu s pravili o nadomestitvi, in sicer:

- po enakih delih, ki si jih razdelijo med seboj;
- skupno delež, ki bi ga dedoval njihov prednik, ki je izključen iz dedovanja.

Vendar je treba pri določanju deleža zapuščine, ki pripada pokojnikovim potomcem, upoštevati tudi tako imenovano *obveznost vračunanja daril v dedni delež (kolacija)* potomcev (glej točko e)).

ab) Starši in njihovi potomci (člen 7:63 civilnega zakonika)

Če pokojnik ni zapustil potomcev in zakonca (ali če so izključeni iz dedovanja), dedujejo starši pokojnika po enakih delih. Namesto starša, izključenega iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci na enak način, kot namesto otroka dedujejo njegovi potomci (v skladu s pravili o nadomestitvi). Če starš, ki je izključen iz dedovanja, nima potomcev, ali če je potomec izključen iz dedovanja, deduje samo drugi starš ali njegovi potomci.

ac) Stari starši in njihovi potomci (člen 7:63 civilnega zakonika)

Če pokojnik ni zapustil potomcev, staršev ali potomcev staršev in zakonca (ali če so izključeni iz dedovanja), so zakoniti dediči njegovi stari starši po enakih delih. Namesto starega starša, izključenega iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci na enak način, kot namesto starša dedujejo njegovi potomci (v skladu s pravili o nadomestitvi).

Če stari starš, ki je izključen iz dedovanja, nima potomcev ali če je potomec izključen iz dedovanja, namesto njega deduje njegov zakonec, če pa je tudi ta izključen iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci. Če je eden od obeh parov starih staršev izključen iz dedovanja in ni potomcev, ki bi ga nadomestili (ali če so ti izključeni iz dedovanja), celotno zapuščino deduje drugi par starih staršev ali njegovi potomci.

ad) Prastari starši in njihovi potomci (člen 7:65 civilnega zakonika)

Če v sorodstveni skupini starih staršev ni dedičev (ali so izključeni iz dedovanja), so pokojnikovi zakoniti dediči njegovi prastari starši po enakih delih. Namesto prastarega starša, izključenega iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci na enak način, kot namesto starega starša dedujejo njegovi potomci (v skladu s pravili o nadomestitvi).

Če prastari starš, ki je izključen iz dedovanja, nima potomcev (ali so izključeni iz dedovanja), namesto njega deduje njegov zakonec, če pa je tudi ta izključen iz dedovanja, dedujejo njegovi potomci. Če je eden od obeh parov prastarih staršev izključen iz dedovanja in ni potomcev, ki bi ga nadomestili (ali so izključeni iz dedovanja), celotno zapuščino deduje drugi par prastarih staršev po enakih delih.

ae) Oddaljeni sorodniki kot zakoniti dediči (člen 7:66 civilnega zakonika)

Če pokojnik nima prastarih staršev ali potomcev prastarih staršev (ali so izključeni iz dedovanja), so zakoniti dediči njegovi oddaljeni sorodniki po enakih delih.

af) Prenos zapuščine na državo (člen 7:74 civilnega zakonika)

Če ni zakonitih dedičev, se zapuščina prenese na državo.

Država je dedič po sili razmer, kar pomeni, da se nima pravice odpovedati dediščini. V drugih pogledih pa ima enak pravni status kot drugi dediči. V madžarskem pravu je prenos zapuščine na državo pridobitev, ki jo ureja civilno, ne javno pravo.

b) Zakonec kot dedič (člena 7:58 in 7:62 civilnega zakonika)

Pravica preživelega zakonca do zakonitega dedovanja je odvisna od obstoja pravno veljavne zakonske zveze s pokojnikom. Vendar zgolj obstoj zakonske zveze ne zadostuje za pravico zakonca do zakonitega dedovanja. V členu 7:62 civilnega zakonika je določen poseben razlog za izključitev iz dedovanja v primeru odsotnosti zakonske zveze: preživeli zakonec ne more dedovati, če je bil par ob uvedbi dedovanja razvezan in je iz okoliščin jasno razvidno, da ni bilo razumno pričakovati sprave. Na ta razlog za izključitev se lahko sklicuje oseba, ki bi ob

taki izključitvi dedovala ali bila izvzeta iz obveznosti ali drugega bremena, ki ga ima zaradi razpolaganja s premoženjem.

Poudariti je treba, da se pravila iz civilnega zakonika, s katerimi se ureja pravica zakoncev do dedovanja, z ustreznimi spremembami uporabljajo tudi za pokojnikovega *registriranega partnerja*. Posledično imajo registrirani partnerji v skladu s členom 3(1) zakona o registrirani partnerski skupnosti (zakon XXIX iz leta 2009) enak status dedovanja kot zakonci.

V nasprotju z registriranimi zakonci pa tako imenovani dejanski partnerji v skupnem gospodinjstvu (osebe, ki so z oporočiteljem dejansko živele v zakonski skupnosti, vendar niso bile poročene ali imele registrirane partnerske skupnosti) po madžarskem pravu nimajo pravice do zakonitega dedovanja.

Status zakoncev v zakonitem dedovanju je odvisen od morebitnih drugih pokojnikovih zakonitih dedičev:

ba) Zakonci in potomci kot dediči (člen 7:58 civilnega zakonika)

Če pokojnik zapusti potomce in preživelega zakonca, ima preživeli zakonec naslednje pravice do dedovanja:

- posestva družinskega bivališča v dosmrtni lasti, ki ga je uporabljal skupaj s pokojnikom, vključno z opremo in pohištvom, ter
- od preostanka zapuščine do enako velikega deleža, kot ga podedujejo pokojnikovi otroci (en „otrokov delež“).

Zakonec lahko kadar koli zahteva izplačilo posestva, ki ga ima v dosmrtni lasti (za prihodnost) (člen 7:59 civilnega zakonika). V tem primeru je zakonec upravičen, da se mu v naravi ali denarju izplača en „otrokov delež“ od zapuščine. Posestvo v dosmrtni lasti se lahko izplača tudi med zapuščinskim postopkom. Pri izplačilu posestva v dosmrtni lasti je treba ustrezno upoštevati razumne interese zainteresiranih strani (zakonca in potomcev).

Med zapuščinskim postopkom lahko potomci in zakonec v sporazumu o delitvi zapuščine (tako imenovani sporazum o delitvi) določijo, da zakonec namesto „otrokov deleža“ v dosmrtno last prejme celotno zapuščino.

bb) Zakonci in starši kot dediči (člen 7:60 civilnega zakonika)

Če oporočitelj ni zapustil potomcev (ali so ti izključeni iz dedovanja) in je zapustil starše in zakonca, ima preživeli zakonec naslednje pravice do dedovanja:

- družinskega bivališča, ki ga je uporabljal skupaj s pokojnikom, vključno z opremo in pohištvom (lastninska pravica do takega premoženja in ne dosmrtno lastništvo) ter
- polovice preostalega dela zapuščine. Druga polovica zapuščine se deli na naslednji način:
- ta del zapuščine se razdeli med pokojnikova starša po enakih delih;
- če je eden od staršev izključen iz dedovanja, drugi starš in pokojnikov zakonec dedujeta po enakih delih del, ki bi pripadel izključenemu staršu.

bc) Zakonec kot edini dedič (člen 7:61 civilnega zakonika)

Če pokojnik ne zapusti potomcev ali staršev (ali so izključeni iz dedovanja), celotno zapuščino deduje preživeli zakonec. Zato pravica preživelega zakonca, da deduje na podlagi zakonitega dedovanja, izključuje pravico potomcev pokojnikovih staršev (ali pokojnikovih sorojencev) ali daljnih sorodnikov v ravni ali stranski črti, da dedujejo na podlagi zakonitega dedovanja.

c) Pravni učinki posvojitve na zakonito dedovanje

Iz posvojitve izhajajo pravice do zakonitega dedovanja med posvojencem in posvojiteljem ter njegovimi sorodniki. Poleg tega se v nekaterih primerih ohranijo pravice do zakonitega dedovanja med posvojencem in njegovimi krvnimi sorodniki.

ca) Pravica posvojenca do zakonitega dedovanja

Za namene zakonitega dedovanja se posvojenci med trajanjem posvojitve obravnavajo kot posvojiteljevi krvni potomci: kot posvojiteljevi krvni potomci dedujejo zapuščino posvojitelja in njegovih sorodnikov. Posvojenec ohrani tudi zakonsko pravico do dedovanja od svojih krvnih sorodnikov, vendar le, če ga je posvojil sorodnik v ravni črti, sorojenec ali potomec takega sorodnika v ravni črti. (člen 7:72 civilnega zakonika)

cb) Zakonito dedovanje posvojenčevega premoženja

Učinek posvojitve v zvezi z dedovanjem velja tudi „obratno“. Naslednje osebe imajo pravico biti posvojenčevi zakoniti dediči:

- njegovi potomci in preživeli zakonec;
- če ne zapusti potomcev, njegov zakonec in posvojitelji;
- če ne zapusti potomcev in preživelega zakonca, posvojitelji in njuni sorodniki,

ki dedujejo v skladu s splošnimi pravili zakonitega dedovanja.

Pravica posvojitelja in njegovih sorodnikov do zakonitega dedovanja je odvisna od obstoja posvojitve ob uvedbi dedovanja.

Če pa zgoraj naštete osebe ne dedujejo po posvojenecu, so zakoniti dediči posvojenčevi krvni sorodniki, če ga je posvojil sorodnik v ravni črti, sorojenec ali potomec takega sorodnika v ravni črti (člen 7:73 civilnega zakonika).

d) „Linijsko dedovanje“ – posebna pravila za zakonito dedovanje pri določenem premoženju

Tako imenovano „linijsko dedovanje“ je posebnost madžarskega prava. Linijsko dedovanje pomeni *posebna* pravila o zakonitem dedovanju, na podlagi katerih se določeno premoženje iz zapuščine (tako imenovano linijsko premoženje) obravnava drugače, kot določajo splošna pravila o zakonitem dedovanju.

Poudariti je treba, da pravila linijskega dedovanja veljajo izključno, če *ni* potomcev. Če pokojnik zapusti potomce, ki so zakoniti dediči, veljajo splošna pravila o zakonitem dedovanju.

da) Premoženje, ki spada v linijsko premoženje (člen 7:67 civilnega zakonika)

Linijsko premoženje je podskupina v okviru pokojnikove zapuščine. Vključuje premoženje,

- ki ga je pokojnik pridobil od prednika kot dediščino ali darilo in
- ki jih je pokojnik podedoval ali prejel kot darilo od sorojenca ali njegovega potomca, če je sorojenec oziroma njegov potomec zadevno premoženje pridobil od svojega in pokojnikovega skupnega prednika kot dediščino ali darilo.

Vendar pa je na podlagi zakona določeno premoženje izključeno iz obsega linijskega premoženja (tako imenovano „premoženje, izključeno iz linijskega dedovanja“); glej točko *dd*) spodaj.

Linijsko naravo premoženja (tj. da zadevno premoženje spada med linijsko premoženje) mora dokazati oseba, ki bi dedovala iz tega naslova.

db) Dedovanje linijskega premoženja (člen 7:68 civilnega zakonika)

Linijsko premoženje dedujejo pokojnikovi starši (ali potomci izključenih staršev) ter pokojnikovi stari starši in daljni predniki („linijski dediči“). Dedovanje linijskega premoženja urejajo naslednja pravila.

- Starš deduje premoženje, ki ga je pokojnik nasledil od njega ali enega od njegovih prednikov. Če je starš izključen iz dedovanja, namesto njega dedujejo njegovi potomci v skladu s splošnimi pravili o zakonitem dedovanju.
- Če so iz dedovanja izključeni starš in njegovi potomci, ki imajo pravico do dedovanja linijskega premoženja,

linijsko premoženje deduje pokojnikov stari starš.

- Če je iz dedovanja izključen tudi pokojnikov stari starš, linijsko premoženje deduje pokojnikov bolj daljni prednik.

Če pokojnik ni zapustil nobenega od zgoraj naštetih dedičev, pravila linijskega dedovanja ne veljajo; v tem primeru dedovanje linijskega premoženja urejajo splošna pravila o zakonitem dedovanju.

dc) Pravica preživelega zakonca do dosmrtnega lastništva nad linijskim premoženjem (člen 7:69 civilnega zakonika)

Dediči, navedeni v točki *db*) (linijski dediči), dedujejo lastninsko pravico do linijskega premoženja. Vendar ima pokojnikov preživeli zakonec pravico do dosmrtnega lastništva nad linijskim premoženjem.

Izplačilo pravice do dosmrtnega lastništva se lahko zahteva na naslednje načine:

- vsaka zainteresirana stran, tj. bodisi zakonec, upravičen do dosmrtnega lastništva, bodisi linijski dedič, lahko zahteva izplačilo dosmrtnega lastništva;

- vendar lahko izključno zakonec zahteva izplačilo dosmrtnega lastništva nad družinskim bivališčem, ki ga je uporabljal skupaj z umrlo osebo, vključno z opremo in pohištvo.

Ob izplačilu dosmrtnega lastništva je zakonec upravičen do ene tretjine linijskega premoženja.

dd) Premoženje, izključeno iz linijskega dedovanja (člen 7:70 civilnega zakonika)

Ne glede na določbe točke *da*) je iz linijskega premoženja izključeno naslednje:

- darila običajne vrednosti,

- vse premoženje, ki ob oporočiteljevi smrti ne obstaja več. Vendar določbe o linijskem dedovanju veljajo za celotno nadomestno premoženje ali celotno premoženje, kupljeno iz izkupička, prejetega za tako premoženje.

Če je pokojnik zapustil zakonca, se na podlagi linijskega dedovanja ne more vložiti zahtevke za pohištvo in gospodinjsko opremo običajne vrednosti.

e) Obveznost vračunanja daril v dedni delež (kolacija)

Če so dediči pokojnikovi potomci, na delež, ki se od zapuščine dodeli vsakemu od njih, vpliva obveznost potomcev, da v dedni delež vračunajo darila. Če skupaj deduje več potomcev, vsak dedič vrednosti zapuščine prišteje vrednost *vnaprej prejetega premoženja*, ki ga je od pokojnika prejel za časa njegovega življenja (člen 7:56 civilnega zakonika).

Obveznost vračunanja daril urejajo naslednja glavna pravila.

Na podlagi obveznosti vračunanja daril mora sodedič zapuščini prišteti vnaprej prejeta premoženja, če:

- je pokojnik izrecno določil, da se tako vnaprej prejeta premoženja vključi v dedičev delež zapuščine, ali

- je iz okoliščin razvidno, da je bilo volilo dano z zavezo, da se vračuna v dedni delež.

Vendar obveznost vračunanja daril v dedni delež ne velja za naslednja volila (člen 7:56(3) civilnega zakonika):

- vnaprej prejeta premoženja običajne vrednosti in

- preživnino, dano potomcem, ki potrebujejo podporo,

četudi je pokojnik to izrecno določil.

Za vračunanje daril v dedni delež se izvede naslednji postopek (člen 7:57(1) civilnega zakonika):

- dediči vrednosti zapuščine prištejejo vrednost vnaprej prejetega premoženja, ki so ga prejeli od pokojnika;
- tako dobljeno združeno vrednost (tj. skupno vrednost, ki se določi tako, da se čisti vrednosti vračunanega vnaprej prejetega premoženja prišteje vrednost zapuščine) je treba sorazmerno razdeliti med dediče glede na njihov delež na podlagi zakonitega dedovanja;
- vrednost vnaprej prejetega premoženja, ki ga je vračunal vsak dedič (tj. vrednost vnaprej prejetega premoženja, ki ga je prejel od pokojnika), je treba odšteti od deleža, dodeljenega temu dediču.

Če vrednost, ki jo je v dedni delež vračunal sodedič, dosega ali presega vrednost njegovega deleža zapuščine, izračunanega na podlagi vračunanih vrednosti, se šteje, da je zadovoljen z delitvijo dediščine, presežka pa mu ni treba povrniti (člen 7:57(4) civilnega zakonika).

Potomci morajo vračunati darila v dedni delež:

- v primeru zakonitega dedovanja ali
- če dedujejo deleže, ki ustrezajo njihovim zakonitim deležem zapuščine na podlagi oporoke (člen 7:56(2) civilnega zakonika).

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Na Madžarskem so postopki, za katere velja dedno pravo, v pristojnosti notarjev ali sodišč.

- Če med strankami, ki so udeležene v dedovanju, ni sporov, se pravne zadeve, povezane z zapuščino, običajno urejajo v zapuščinskem postopku, ki ga vodi notar (za podrobnosti glej točko 6). Zapuščinski postopek, ki ga vodi notar, je nepravdni postopek, v katerem ima notar podobno vlogo kot sodišče in konča postopek z uradno odločbo („sklep o veljavnosti oporoke“).
- Če pa med zainteresiranimi stranmi nastane pravni spor, tega ne more rešiti notar; v takih primerih sledi sodni postopek.

Ker so na področju dedovanja pravni spori relativno redki, se velika večina zapuščinskih zadev na Madžarskem reši v zapuščinskem postopku, ki ga vodi notar.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Madžarsko pravo temelji na načelu dedovanja po pravu samem (*ipso iure*); zapuščina se prenese na dediča ob oporočiteljevi smrti brez kakršnega koli posebnega pravnega akta. Zato na podlagi madžarskega prava ni treba dati izjave o sprejemu dediščine.

Če dedič ne želi dedovati, lahko da izjavo o *odpovedi* dediščini. Zakon ne določa posebnih zahtev glede oblike odpovedi; odpoved je veljavna, če je dana v ustni ali pisni obliki.

Vendar se na Madžarskem vrstni red dedovanja določi v formalnopravnem postopku, ki se imenuje zapuščinski postopek (glej točko 6), zato mora biti notar, ki ga vodi, seznanjen z odpovedjo dediščini, da to lahko upošteva v zapuščinskem postopku. Zato se v praksi odpoved dediščini opravi pred notarjem, ki vodi zapuščinski postopek, ali pa se notarju predloži pisna odpoved dediščini.

Dedičeva odpoved dediščini velja za nazaj od dneva oporočiteljeve smrti: šteje se, da zapuščina ni bila prenesena.

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Pravila, pojasnjena v točki 5.2 v zvezi s prenosom dediščine in odpovedjo dediščini, veljajo z ustreznimi spremembami tudi za posebne zapuščine (*legatum vindicationis*).

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Kot je navedeno zgoraj, je v skladu z madžarskim pravom nujni delež terjatev, za katero velja pogodbeno pravo in ki se lahko uveljavlja do dediča. Nujni delež ni stvarni (*in rem*) delež zapuščine. Zato madžarsko pravo ne pozna „izjave o odpovedi nujnemu deležu ali sprejemu nujnega deleža“. Način poravnave zahtevka za nujni delež je odvisen predvsem od odnosa med dedičem in osebo, upravičeno do nujnega deleža:

- če obstaja *soglasje* med dedičem in osebo, upravičeno do nujnega deleža (tj. dedič priznava zahtevek za nujni delež), se v zapuščinskem postopku dogovorita o izpolnitvi zahtevka za nujni delež (npr. dedič lahko prenese nekaj premoženja, vključenega v zapuščino, na osebo, upravičeno do nujnega deleža, v skladu z njenim zahtevkom);
- sicer lahko oseba, upravičena do nujnega deleža, uveljavlja zahtevek zoper dediča pred sodiščem.

6 Kratak opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

V madžarskem pravu je predviden formalnopravni postopek, ki se imenuje zapuščinski postopek. Ta postopek se začne po uradni dolžnosti (na lastno pobudo uradnika), njegov namen pa je vključiti vse zainteresirane strani (dediče, volilojemnike, osebe, upravičene do nujnih deležev, upnike do zapuščine itd.), da bi v enem postopku čim bolj uredili vsa pravna vprašanja v zvezi z dedovanjem.

Na Madžarskem zapuščinski postopek vključuje dve fazi. Prva faza je *popis*, ki ga opravi imenovani uslužbenec pristojnega županovega urada – uradnik za popis. S tem postopkom se dejansko določijo razlogi za notarski postopek; cilj je razjasniti osebni in gmotni položaj v zvezi z dedovanjem (zlasti določiti premoženje, ki je vključeno v zapuščino, in zainteresirane strani ter ugotoviti, ali je pokojni zapustil razpolaganje za primer smrti). Vsa ta dejstva se zapišejo v popis zapuščine. Ko je ta dokončan, se pošlje pristojnemu notarju.

Druga faza je *postopek pri notarju*, ki se opravi v skladu s pravili o nepravdnem sodnem postopku. V tem postopku ima notar podobno vlogo kot sodišče in izvaja javna pooblastila države.

Za zapuščinski postopek veljajo posebna *pravila o pristojnosti*: izvaja ga lahko le notar z zakonsko določenimi pristojnostmi; drugače rečeno, zainteresirane strani (npr. dediči) v zapuščinski postopek ne morejo vključiti notarja po svoji izbiri.

Med postopkom notar po uradni dolžnosti preuči dejstva in okoliščine, ki vplivajo na vrstni red dedovanja. Za razjasnitev dejstev je običajno potrebna obravnava; nanjo notar povabi zainteresirane strani. Če obstajajo dokazi, da je pokojni zapustil razpolaganje za primer smrti, notar po uradni dolžnosti sprejme ukrepe za pridobitev tega dokumenta.

Na Madžarskem se delitev zapuščine med dediče običajno opravi *med* zapuščinskim postopkom. Delitev zapuščine v bistvu pomeni končanje solastništva med dediči, ki je posledica dedovanja. To se običajno opravi na podlagi dogovora med zainteresiranimi dediči, ki se imenuje *sporazum o delitvi*. Če dediči sklenejo tak sporazum o delitvi, notar izda sklep o veljavnosti oporoke z vsebino, ki temelji na sporazumu.

Med zapuščinskim postopkom se lahko sklene tudi sporazum med dediči in drugimi zainteresiranimi stranmi: dediči lahko delno ali v celoti prenesejo premoženje, pridobljeno z dedovanjem, na upnika do zapuščine ali osebo, upravičeno do nujnega deleža, da bi izpolnili njihove zahtevke. Tako se lahko med zapuščinskim postopkom doseže poravnava s pogajanjem o zahtevkih upnikov do zapuščine ali oseb, upravičenih do nujnega deleža.

Ob koncu zapuščinskega postopka notar izda uradno odločbo, ki se imenuje *sklep o veljavnosti oporoke*. V njem zakonito prenese različne elemente zapuščine na dediče (ali volilojemnike).

Zainteresirane strani se lahko *pritožijo* zoper sklep o veljavnosti oporoke, ki ga izda notar; o pritožbi odloča pristojno regionalno sodišče. Če pritožbe ni, postane sklep o veljavnosti oporoke pravnomočen. Pravnomočni

sklep o veljavnosti oporoke je pravno veljaven javni dokument, s katerim se potrjuje status v njem imenovanega dediča (volilojemnika). Notar po uradi dolžnosti poskrbi za pošiljanje pravnomočnega sklepa o veljavnosti oporoke organu, ki vodi register nepremičnin (ali register drugih delov premoženja).

Opozoriti je treba, da notar v zapuščinskem postopku ne more rešiti pravnega spora med zainteresiranimi stranmi, če nastane; pravni spori se lahko rešijo le v sodnem postopku.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

V skladu s členom 7:1 civilnega zakonika se po oporočiteljevi smrti njegova zapuščina v celoti prenese na dediča. Skladno s tem madžarsko pravo temelji na načelu dedovanja po pravu samem (*ipso iure*). Dedič ob oporočiteljevi smrti pridobi zapuščino na podlagi zakona brez kakršnega koli posebnega pravnega akta (npr. izjave o sprejemu dediščine); „ležeča zapuščina“ (*hereditas iacens*) v madžarskem pravu ne obstaja. Kadar je dedičev več, ob oporočiteljevi smrti pridobijo zapuščino sorazmerno s svojimi deleži zapuščine; posledično se v trenutku oporočiteljeve smrti med njimi ustvari nedeljeno solastništvo nad premoženjem.

V madžarskem civilnem pravu obstajata dve vrsti volil: posebno volilo (*legatum vindicationis*) in obvezujoče volilo (*legatum damnationis*).

Posebno volilo pomeni, da oporočitelj v razpolaganju za primer smrti podari določen del premoženja iz zapuščine imenovanemu upravičencu (določenemu volilojemniku). S posebnim volilom se neposredno pridobi pravica v zapuščini; to pomeni, da volilojemnik ob oporočiteljevi smrti pridobi tudi predmet iz posebnega volila.

Obvezujoče volilo pomeni, da oporočitelj v razpolaganju za primer smrti obveže svojega dediča, da imenovanemu upravičencu zagotovi določeno finančno korist (na primer plača določen znesek). Obvezujoče volilo je po pravni naravi zavezujoč pravni zahtevek do dediča in ne pomeni neposredne pridobitve pravic od oporočitelja.

Glede na zgoraj navedeno v skladu z madžarskim pravom dediči in posebni volilojemniki pridobijo zapuščino ali volilo ob oporočiteljevi smrti. Opozoriti pa je treba, da je kljub neposredni pridobitvi pravic po pravu samem v skladu z madžarskim pravom načeloma treba izvesti formalnopравни postopek (zapuščinski postopek), da se zagotovi pravno veljavna potrditev dedovanja.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da. V skladu s členom 7:96 civilnega zakonika so dediči odgovorni za dolgove zapuščine. Ta odgovornost je omejena v skladu z naslednjimi pravili:

- dediči so odgovorni za dolgove zapuščine najprej s premoženjem iz zapuščine („s predmeti in prihodki iz zapuščine“) (odgovornost *cum viribus*);
- če pa predmeti ali prihodki iz zapuščine niso v dedičevi posesti ob izvršitvi terjatev, se za njihovo pokritje dodeli tudi dedičevo drugo premoženje do vrednosti dediščine (odgovornost *pro viribus*).

Poudariti je treba, da v nasprotju z drugimi pravnimi sistemi madžarsko pravo ne priznava povezave med odgovornostjo dedičev in popisom zapuščine. Omejena narava odgovornosti dedičev izhaja iz prava: dedičem ob sprejemu dediščine ni treba dati „izjave o omejitvi odgovornosti“.

V členu 7:94 civilnega zakonika so opredeljene terjatve, ki tvorijo dolg zapuščine. Dolgovi zapuščine tako vključujejo:

- a) stroške primerne pogreba pokojnika;
- b) nastale stroške pridobitve, zavarovanja in upravljanja zapuščine („stroški zapuščine“) ter stroške zapuščinskega postopka;
- c) pokojnikove dolgove;

d) obveznosti, ki izhajajo iz nujnega deleža;

e) obveznosti, ki izhajajo iz volil.

Zgornjih pet kategorij dolgov zapuščine je razvrščenih v hierarhični vrstni red (člen 7:95 civilnega zakonika). Dolgovi se poravnajo v vrstnem redu, določenem za različne kategorije dolgov zapuščine. Če ni mogoče poravnati vseh dolgov v eni kategoriji, se terjatve znotraj kategorije poravnajo sorazmerno (glede na relativno velikost terjatev).

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Če zapuščina vsebuje nepremičnine, notar po uradni dolžnosti poskrbi za posredovanje pravnomočnega sklepa o veljavnosti oporoke pristojnemu organu, ki vodi register nepremičnin (glej točko 6), da se lahko v register vpišejo spremembe v zvezi z nepremičnino.

V skladu s členom 29 zakona CXLI iz leta 1997 o vpisu nepremičnin v zemljiško knjigo (1997. évi CXLI. törvény az ingatlan-nyilvántartásról; „zakon o vpisu nepremičnin v zemljiško knjigo“) se praviloma pravice lahko vpišejo in dejstva lahko evidentirajo na podlagi javnih dokumentov, zasebnih dokumentov s polno dokazno močjo ali notarsko overjenih kopij takih dokumentov, ki dokazujejo nastanek, spremembo ali prenehanje pravice ali dejstva, ki se vpisuje, pri čemer je treba priložiti izjavo o odobritvi imetnika pravice ali potencialnega imetnika pravice, da se vpiše v zemljiško knjigo kot začasni upravičenec (tj. odobritev vpisa, ki jo lahko izda imetnik pravice, tako da izda dokument z enakimi formalnimi zahtevami, kot jih vsebuje dokument, na podlagi katerega se izvede vpis).

V členu 32 zakona o vpisu nepremičnin v zemljiško knjigo je določena zahtevana vsebina dokumenta za namene vpisa nepremičnin v zemljiško knjigo:

- a) identifikacijski podatki fizične osebe, naslov in enotna matična številka stranke;
- b) ime, statistična številka, registrirani sedež in sodišče ali registracijska števila podjetja za organizacije, ki imajo statistične številke; za cerkvene pravne osebe se zahteva registracijska številka;
- c) polni naslov in opis zadevnega premoženja (občina, številka topografske parcele) ter zadevni lastniški delež;
- d) natančen opis pravice ali dejstva;
- e) pravna podlaga za spremembo;
- f) sporazum med zadevnimi strankami in/ali brezpogojna in nepreklicna izjava vpisanega lastnika o odobritvi;
- g) izjava pogodbenih strank glede njihovega državljanstva.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Madžarsko pravo ne priznava pravnega pojma upravitelj zapuščine (skrbnik).

Vendar lahko v nekaterih primerih notar v zapuščinskem postopku imenuje upravitelja za izvedbo nekaterih nalog v zvezi z upravljanjem premoženja iz zapuščine. To je dopustno v naslednjih primerih:

aa) upravitelj za uveljavljanje članskih pravic v poslovnih organizacijah (člen 32(2) zakona o dedovanju);

če zapuščina vključuje soudeležbo/delež v poslovnem združenju (ali zadrugi), lahko notar imenuje upravitelja za začasno uveljavljanje pravic, ki izhajajo iz take soudeležbe/deleža. Tak upravitelj se imenuje na zahtevo združenja (zadruga) ali katere koli osebe (subjekta), ki ima določen interes za poslovanje takega združenja (zadruga);

ab) upravitelj za izterjave (člen 32(3) zakona o dedovanju);

če zapuščina vključuje terjatve, lahko notar imenuje upravitelja za izterjavo takih terjatev na zahtevo stranke, ki ima interes za dedovanje. Tak upravitelj je odgovoren za izvedbo pravnih ukrepov, potrebnih za izvršitev terjatev, ki so vključene v zapuščino.

Upravitelj se ne imenuje (niti v zgoraj navedenih primerih), če zgoraj navedena dejanja izvede *izvršitelj oporoke*.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Na Madžarskem se pravna vprašanja v zvezi z dedovanjem urejajo v formalnopravnem postopku (zapuščinskem postopku), ki ga vodi notar, ki opravlja naloge sodnika v postopku (glej točko 6).

Notar po uradni dolžnosti ugotovi, ali je v nacionalnem registru oporok za pokojnika kakšen vpis glede razpolaganja za primer smrti, in po uradni dolžnosti pridobi razpolaganje za primer smrti oporočitelja, če obstajajo informacije, ki kažejo, da obstaja tako razpolaganje za primer smrti.

V skladu s tem je po madžarskem pravu *naloga in odgovornost notarja, ki vodi zapuščinski postopek, da izvrši razpolaganje za primer smrti*.

Vendar madžarsko pravo dopušča tudi, da oporočitelj imenuje izvršitelja svojega razpolaganja za primer smrti (oporoke). Poudariti pa je treba, da imenovanje izvršitelja oporoke ne nadomesti zapuščinskega postopka; izvršitelj oporoke ne more „prevzeti“ odgovornosti notarja.

Pravice in odgovornosti izvršitelja oporoke urejajo določbe razpolaganja za primer smrti. Če razpolaganje za primer smrti ne vsebuje takih določb, ima izvršitelj oporoke naslednje pravice in obveznosti (člen 99 zakona o dedovanju):

- pomagati organom v postopku pri popisu zapuščine;
- uvesti varnostne ukrepe za zavarovanje zapuščine, če je to potrebno;
- upravljati zapuščino. Izvršitelj oporoke ima v tej vlogi upravitelja premoženja naslednje pravice in obveznosti:
- zahtevati, da dediči ali volilnojemniki izvršijo določbe iz oporoke;
- izpolniti zahteve upnikov iz zapuščine (pri čemer nastopa v svojem imenu, vendar v breme zapuščine);
- začasno izvajati članske pravice, ki izhajajo iz deležev (soudležbe) v poslovnih združenjih (zadrugah), vsebovanih v zapuščini;
- izvršiti terjatve, ki so del zapuščine (pri čemer nastopa v svojem imenu, vendar v dobro zapuščine).

Vendar so izvršiteljeve pravice glede upravljanja premoženja omejene: ne more prevzeti nikakršnih obveznosti v zvezi s premoženjem iz zapuščine in prodati premoženja, razen če s tem soglašajo vse osebe, ki imajo interes za dedovanje; poleg tega ne more opraviti brezplačnega razpolaganja v breme zapuščine.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glede pravic in obveznosti upravitelja, ki ga imenuje notar, in izvršitelja oporoke glej točko 9.1.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Kot je navedeno zgoraj (glej točko 6), na Madžarskem zapuščinski postopek vodi notar. Ob koncu zapuščinskega postopka izda uradno odločbo, ki se imenuje *sklep o veljavnosti oporoke*. V njem zakonito prenese različne elemente zapuščine na posamezne dediče.

Vendar pa je treba poudariti, da dediči ne pridobijo lastništva na podlagi sklepa o veljavnosti oporoke. Kot je navedeno zgoraj, madžarsko pravo temelji na načelu dedovanja po pravu samem (*ipso iure*); zapuščina se

prenese na dediče ob oporočiteljevi smrti. V zvezi s tem ima sklep o veljavnosti oporoke *ugotovitveni* učinek.

Ko sklep o veljavnosti oporoke, ki ga izda notar, postane pravnomočen, ima nalogo *zagotavljanja zakonitosti*: je pravno veljaven dokument, ki tretjim osebam potrjuje status oseb, ki so v njem imenovane kot dediči (ali volilojemniki), razen če sodišče v pravnem postopku ne odloči drugače.

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

■ Zadnja posodobitev: 15/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.